

VAALAN
PERUSOPETUKSEEN
VALMISTAVAN
OPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA

2022

Sisällys

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	2
2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.....	3
3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	4
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa.....	4
3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	5
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	7
4 Toimintakulttuuri.....	8
4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat.....	9
4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	11
5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	12
6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki	13
6.1 Opetuksen eriyttäminen.....	14
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö	15
6.3 Oppilashuolto	15
6.4 Oppilaanohjaus.....	17
6.5 Suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.....	18
7 Oppilaan arviointi	20
8 Todistukset	21
9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana	21

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskelunvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Perusopetuslaki (628/1998)
(628/1998) 30 § (642/2010)
(163/2022)

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 5 §
Perusopetusasetus (852/1998) 3 § (363/2015)
(852/1998) 2 § (893/2010)

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia

enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Vaalan yhtenäiskoulussa on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota noudatetaan myös valmistavassa opetuksessa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskelunvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja

ikätasolleen soveltuva luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvien tukitoimien avulla. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Turvallinen oppimisympäristö edesauttaa oppilaan oppimista. Valmistavan opetuksen opettajan tavoitteena on yhteistyössä ryhmän toisen aikuisen ja oppilaiden kanssa luoda turvallinen ja kaikkia kunnioittava ilmapiiri.

Yhteistyötä perusopetuksen luokkien kanssa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan mm. taito- ja taideaineissa osallistumalla perusopetuksen ryhmiin sekä osallistumalla teemapäiviin ja esim. monialaisten oppimiskokonaisuuksien osalta.

Esiopetuksen oppilaat osallistuvat valmistavaan opetukseen S2-opintojen osalta 5h/vko. Muuten he osallistuvat esiopetusryhmän toimintaan. Valmistavan opetuksen opettaja tekee yhteistyötä esiopetusryhmän opettajien kanssa.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -

opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Suomen kielen opetuksessa noudatetaan Vaalan yhtenäiskoulun suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelmaa soveltuvien osien. Oppilaan opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset tavoitteet ja sisällöt suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman mukaisesti. Kehittyvän alkeiskielitaidon sisällöt on kuvattu valtakunnallisessa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -tukimateriaalissa. Suomen kieli on valmistavassa opetuksessa oppimisen kohde ja väline. Opetuksessa tulee huomioida muiden oppiaineiden sisältöjä, käsitteitä ja sanastoa.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Oman äidinkielen opetuksessa hyödynnetään etäopetusta mahdollisuuksien mukaan. Oman äidinkielen kehittämiseen ja käyttämiseen kannustetaan koulun arjessa.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvien osien. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-

ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavan opetuksen opettaja konsultoi kielten opettajia sekä arvioi heidän kanssaan yhteistyössä oppilaan kielelliset valmiudet. Erilaisilla järjestelyillä pyritään tukemaan oppilaan vieraiden kielten opiskelua. Vieraiden kielten opetuksessa käytetään mahdollisimman paljon opeteltavaa kieltä, jotta vasta kehitymässä oleva suomen kielen taito ei olisi esteenä toisen kielen oppimiselle. Oppilaan opinto-ohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon Vaalan yhtenäiskoulussa opetettavat muiden kielten opiskelumahdollisuudet.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistävät oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Muiden aineiden opetuksen pohjana käytetään soveltuvin osin Vaalan perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Valmistavan opetuksen opettaja selvittää oppilaan aikaisemmat tiedot ja taidot suhteessa oppilaan ikään ja oppilaalle suunnitellun vuosiluokan keskeisiin sisältöihin mahdollisuuksien mukaan. Tärkeää on selvittää oppilaan luku- ja kirjoitustaito hänen omalla äidinkielellään, matemaattisia taitoja sekä oppilaan kielitaito muilla kielillä. Oppilasta opettavat ja ohjaavat aikuiset tiedostavat oppilaiden yksilölliset oppimishistoriat. Oppisisältöjen ja oppilaan tavoitteiden suunnittelussa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, tekstikäytännöt ja oppiaineelle ominainen kieli. Suunnittelussa huomioidaan myös kuhunkin oppiaineeseen parhaiten soveltuvat työtavat ja välineet. Oppilasta rohkaistaan käyttämään osaamistaan kieliä opiskelun tukena.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, luvut 13, 14 ja 15.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014.

Valmistavan opetuksen opetuskielenä on suomi. Oppilas on valmistavassa opetuksessa noin vuoden ajan, mutta voi suomen kielen taidon ja oppimisvalmiuksien kehittymisen myötä siirtyä perusopetuksen ryhmään jo aikaisemmin. Valmistavan opetuksen oppilaan viikoittainen tuntimäärä noudattaa vastaavan perusopetusryhmän oppilaan tuntimäärää.

Valmistavan opetuksen ryhmässä opiskelee oppilaita eri luokka-asteilta. Opetus on luonteeltaan pienryhmäopetusta. Oppilaille tulee olla mahdollisuus saavuttaa valmistavan opetuksen opetussuunnitelman tavoitteet ja sisällöt valmistavalle opetukselle asetetun ajan puitteissa. Valmistavassa opetuksessa on eri-ikäisiä ja taitotasoiltaan erilaisia oppijoita, joiden oppimishistoria

vaihtelee. Opetusryhmässä edetään jokaisen oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti yksilölliset tarpeet huomioiden. Valmistavan opetuksen ryhmässä opettajan työparina toimii avustaja, joka yhteistyössä opettajan kanssa tukee ja ohjaa oppilaita kaikissa koulupäivän tilanteissa. Valmistavassa opetuksessa aikuisten tärkeimpänä tehtävänä on luoda kaikille oppilaille turvallinen ja jokaista yksilöä kunnioittava ilmapiiri.

Valmistava opetus on luonnollinen osa kouluyhteisöä. Valmistavan opetuksen oppilaita osallistuu perusopetukseen eri oppiaineiden tunneille. Näitä tunteja kutsutaan integrointitunneiksi. Opetuksen tulee olla kaikissa oppiaineissa kielitietoista. Jokainen opettaja ja oppilaiden tukena oleva aikuinen on suomen kielen havainnollistaja. Oppilaan kotoutumisen ja kouluyhteisöön sopeutumisen edistämiseksi valmistavan opetuksen oppilaalle sovitaan mahdollisimman pian koulunkäynnin käynnistymisen jälkeen oppilaan omaa ikätasoa vastaava perusopetusryhmä, kotiluokka. Integroinnilla edistetään valmistavan opetuksen oppilaiden ja perusopetuksen oppilaiden välistä vuorovaikutusta ja tuetaan opiskeltavan oppiaineen sisällön omaksumista. Integrointitunteja lisätään vähitellen oppilaan suomen kielen taidon edistyessä. Valmistavan luokan opettaja ja kotiluokanopettaja / -luokanvalvoja vastaavat integroinnin suunnittelusta yhdessä. Rehtori vastaa integroinnin toteutumisesta.

Valmistavan opetuksen oppilaan oppimispolun suunnittelussa ja tukemisessa yhteistyö eri toimijoiden kanssa on tärkeää. Merkityksellistä on toimiva ja luottamuksellinen vuorovaikutus kodin ja koulun välillä. Tapaamisiin tulee tarvittaessa tilata tulkki. Oppilaan kotoutumisen ja hyvinvoinnin kannalta oleellista on yhteistyö niiden tahojen kanssa, jotka vaikuttavat oppilaan koulunkäyntiin. Valmistava opetus on tärkeä osa varhaista kotoutumista. Valmistavan opetuksen jälkeen oppivelvollisuusikäinen oppilas siirtyy pääsääntöisesti perusopetuksen oppilaaksi. Oppivelvollisuuden loppuvaiheessa Suomeen tulleiden valmistavan opetuksen oppilaiden oppimisen polku suunnitellaan joustavasti oppilaiden ikä- ja taitotaso huomioiden. Tavoitteena on, että oppilas saa perusopetuksen päättötodistuksen joko peruskoulusta tai aikuisten perusasteelta.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset

oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Valmistavan opetuksen oppilaat ovat luonnollisissa kielen oppimistilanteissa koko koulupäivän ajan kaikkien oppiaineiden parissa sekä koulussa että retkien aikana. Tavoitteena on tarjota erilaisia oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat ja kannustavat jatkuvaan suomen kielen opiskeluun. Monipuoliset oppimistilanteet ja -ympäristöt kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen.

Oppilaan ohjaaminen tavoitteiden asettamiseen, itsenäiseen tiedonhankintaan ja erilaisiin arviointitapoihin sekä yhteistoiminnallisuuteen ovat valmistavan opetuksen työtapojen valinnassa keskeisiä. Olennaista on tukea oppilasta sellaisten opiskelutaitojen kehittämiseen, jotka auttavat oppilasta suoriutumaan perusopetuksen opinnoissa. Oppilas tutustuu erilaisissa oppimisympäristöissä suomalaiseen kulttuuriin, mikä edistää kotoutumista Vaalaan ja yleensä suomalaiseen yhteiskuntaan. Oppilaat ohjataan käyttämään sekä koulu- että lähikirjastoa.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöjä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Valmistavan opetuksen toimintaa kuvaa parhaiten opetuksen eheyttäminen ja eriyttäminen. Perusopetuksen opetussuunnitelmaa käytetään työkaluna, josta kootaan eri luokka-asteille sopivia

sisältöjä saman laajemman kokonaisuuden alle. Suunnittelussa pyritään luomaan oppimiskokonaisuuksia, jotka mahdollistavat yhteistyön oppiainerajojen yli. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien osalta tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Ennen valmistavan opetuksen alkua tai mahdollisimman pian opetuksen alkamisen jälkeen valmistavan opetuksen opettaja tapaa oppilaan ja hänen huoltajansa. Tarvittaessa tapaamiseen järjestetään tulkkaus. Tapaamisen aikana täytetään oppilasilmoituslomake, johon kirjataan oppilaan ja huoltajien henkilö- sekä yhteystiedot. Tapaamisessa kartoitetaan oppilaan koulunkäynti- ja henkilöhistoriaa Koulunaloitushaastattelu -lomakkeen mukaisesti. (Liite 1) Valmistavan opetuksen opettaja kertoo samalla oppilaalle ja huoltajille mm. koulun käytänteistä, opetuksesta, läksyistä, integroinneista, suomalaisesta koulujärjestelmästä, arvioinnista sekä oppilaalle laadittavasta opinto-ohjelmasta. Alkuhaastattelusta saadut keskeiset tiedot kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan.

Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen edellyttää riittävää oppilastuntemusta. Opinto-ohjelma tulee laatia viimeistään kahden kuukauden kuluttua oppilaan koulunkäynnin alkamisesta. Opinto-ohjelman tavoitteet laaditaan vastaamaan oppilaan taito- ja ikätasolle soveltuvaa opetusta ja siinä kiinnitetään huomiota perusopetukseen siirtymisen aikatauluun. Sisällöillä tuetaan arkitilanteissa selviämistä ja kotoutumisesta sekä eri oppiaineiden opiskelua. Valmistavan luokan opettaja kirjaa opinto-ohjelmaan niiden oppiaineiden sisällöt ja tavoitteet, jotka oppilas opiskelee valmistavan opetuksen ryhmässä. Muiden oppiaineiden osalta tavoitteet ja sisällöt kirjaa opinto-ohjelmaan integroititunnit opettava opettaja. Integroinnit ja niiden aikataulut kirjataan opinto-ohjelmaan. Opinto-ohjelmassa huomioidaan opetuksen eriyttämiseen, integrointiin sekä yhteistyöhön ja oppilashuoltoon liittyvät asiat.

Kaikkien oppilasta opettavien tulee tutustua oppilaan opinto-ohjelmaan. Opinto-ohjelma on työkalu oppilaan edistymisen seurantaan. Opinto-ohjelmaa päivitetään opintojen edetessä arvioimalla ja päivittämällä asetettuja tavoitteita. Opinto-ohjelmaan kirjataan myös oppilaan ja huoltajan kanssa keskusteluissa sovittuja asioita. Valmistavan opetuksen päättyessä opinto-ohjelma käydään läpi yhdessä oppilaan, huoltajien sekä tulevan luokanopettajan/-valvojan kanssa.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon.

Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen.

Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Valmistavassa opetuksessa oppilas saa eri oppiaineiden opetusta omaa ikä- ja taitotasoaan vastaavan perusopetusryhmän mukaisen tuntimäärän verran. Lukujärjestys sisältää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus –tunteja, matematiikan ja muiden oppiaineiden tunteja sekä oppilaiden integroitintunteja ja mahdollisia oman äidinkielen tunteja. Jos oppilaan oppimisesta ja/tai koulunkäynnistä herää huoli, tarvittava tuki annetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Valmistavan opetuksen oppilas on oikeutettu kaikkiin tuen muotoihin.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kodin ja koulun välisiin tapaamisiin pyritään järjestämään tulkkaus. Tarvittaessa käytetään puhelintulkkausta. Ilman perhettä maahan tulleiden oppilaiden kohdalla kodin- ja koulun yhteistyö tapahtuu pääasiallisesti oppilaan ryhmä/perhekodin ohjaajien ja opettajan välillä.

Alkuhaastattelussa opetuksen järjestäjä saa tietoa perheen tilanteesta ja oppilaan oppimishistoriasta. Huoltajat saavat tietoa mitä koulussa tapahtuu päivän aikana, mistä opiskelu aloitetaan ja miten he voivat tukea oppilasta. Kodin ja koulun luottamuksellisen suhteen rakentaminen on valmistavan opetuksen opettajan tärkeimpiä tehtäviä kasvatus- ja opetustehtävän ohella.

Huoltajia kannustetaan osallistumaan kodin ja koulun yhteisiin tapahtumiin, mm. vanhempainiltoihin. Tilaisuuksiin tilataan tarvittaessa tulkit paikalle. Valmistavan opetuksen opettaja huomioi vanhempien kehityksessä olevan suomen kielen taidon ja laatii kotiin menevistä tiedotteista mahdollisimman selkeitä. Tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta maahanmuuttajataustaiset vanhemmat olisivat yhdenvertaisessa asemassa muiden vanhempien kanssa.

6.3 Oppilahuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilahuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat

samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014). Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan oppilashuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen oppilashuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa oppilashuoltoa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennalta ehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Kouluyhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksytä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Oppilashuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määräajassa. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Oppilashuolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä

tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Oppilashuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta.

Valo-opettaja havainnoi oppilaan arkea koulussa. Mikäli oppilaan koulunkäynnin suhteen ilmenee huoli, oppilaan tuen tarve arvioidaan moniammatillisesti. Valmistavan opetuksen oppilaat ovat oikeutettuja koulun tuki- ja oppilashuoltopalveluihin. Oppilashuollollinen tuki toteutetaan Vaalan kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, tiedot oppilaan oppimisvalmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirretään perusopetuksen opettajille. Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun valmistavan opetuksen opettaja sopii siirtopalaverin, jossa on paikalla huoltaja, oppilas, uusi opettaja sekä tarvittaessa tulkki. Oppilaan siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tuetaan opettajien välisellä yhteistyöllä. Maahanmuuttajataustaisten

oppilaiden oppimispolun määrätietoinen ohjaaminen ja tukeminen edellyttävät kaikkien osapuolien joustavaa yhteistyötä.

Yläkoulun opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä valo-opettajan kanssa. Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan erilaisiin ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin, ja suunnitellaan jokaiselle oppilaalle yksilöllinen oppimisen polku. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös työelämäntutustumisjakso (TET). TET-jakson järjestelyistä vastaa opinto-ohjaaja. Oppivelvollisuuden loppuvaiheessa Suomeen tulleita valmistavan opetuksen oppilaita ohjataan oppimishistoria huomioiden joko aikuisten perusasteelle tai muihin maahanmuuttajataustaisille nuorille suunnattuihin koulutuksiin. Tapauskohteisesti oppilas voi jatkaa yläkoulussa, vaikka oppivelvollisuusikä ylittyy. Päätöksen jatkamisesta tekee koulun rehtori. Mikäli oppilaalla on peruskoulun päättötodistus lähtömaasta ja voidaan osoittaa, että hänellä on riittävät oppimisvalmiudet, hänet ohjataan lukioon tai ammatillisiin opintoihin valmistavaan opetukseen.

6.5 Suunnitelma kasvatustutustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustutustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Koulun rehtorilla ja opettajalla on velvoite ilmoittaa heidän tietoonsa tulleesta, oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Kasvatustutustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Kasvatustutustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja

seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatust keskustelua käytetään.

Kurinpäidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatust keskustelujen ja kurinpäidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatust keskustelujen ja kurinpäidomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpäidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon

raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Vaalan yhtenäiskoulussa kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista on laadittu suunnitelma osana perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Perusopetuslaki (628/1998) 35 a § (1267/2013), 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013)
(628/1998) 36 § (477/2003) ja 36 a–36 i § (1267/2013)
(628/1998) 29 § (1267/2013)
(628/1998) 47 a § (1267/2013)
(163/2022).

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Oppilas ja huoltajat kutsutaan valmistavan opetuksen päätteeksi arviointikeskusteluun. Arviointikeskusteluissa oppilaan ja huoltajien kanssa käydään läpi opinto-ohjelmaan kirjatut tavoitteet ja edistymisen arviointi. Arviointikeskustelut kirjataan Wilmaan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan. Mikäli oppilas siirtyy kesken valmistavan opetuksen toiseen valmistavan opetuksen

ryhmään, kaikki häntä koskevat arvioinnit tulee näkyä hänen opinto-ohjelmassaan. Opinto-ohjelma siirtyy oppilaan mukana toiseen kouluun ja on pohjana siellä opetuksen suunnittelulle.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Oppilas saa valmistavan opetuksen päätteeksi osallistumistodistuksen. Osallistumistodistuksen sisältö käydään läpi arviointikeskustelussa oppilaan ja huoltajan kanssa tulkin avustamana. Osallistumistodistus voidaan käännättää oppilaan äidinkielelle, jollei yhteiseen keskusteluun ole mahdollisuutta. Keskustelussa on myös tärkeää painottaa sitä, että osallistumistodistus on tärkeä asiakirja, joka tulee säilyttää.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Perusopetuslaki (628/1998) 38 §
(628/1998) 18 §
Perusopetusasetus (852/1998) 23 §
(852/1998) 23 §